

Valtiovarainministeriölle

10.3.2017

VM056:00/2014

LAUSUNTO JOUKKOLAINAMARKKINOIDEN KEHITTÄMISTYÖRYHMÄN MUISTIOSTA

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry (SRNK) kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja esittää kunnioittaen seuraavaa:

Työryhmä on selvittänyt joukkolainamarkkinoiden kehittämistä ja sitä haittaavaa lainsäädäntöä osana rahoitusmarkkinoiden kehittämistä, kilpailukyvyn parantamista ja kasvun rahoituksen mahdollistamista.

SRNK pitää positiivisena työryhmän ehdotusta sijoituspalvelulain muuttamisesta joukkolainamarkkinoiden sijoittajapohjan laajentamiseksi ottamalla huomioon säätiöiden aseman sijoittajina. Pidämme myös pienten säätiöiden sijoittajansuojan vahvistamista perusteltuna. Sen sijaan säätiöiden asema joukkolainarahoituksen saajina on otettu edelleen huonosti huomioon ilman mitään pitäviä perusteita. Säätiö voi olla elinkeinonharjoittajana joukkorahoituksen saajana mutta se ei käy ilmi laista, ainoastaan hallituksen esityksestä. Esitys ei mielestämme hyödynnä kaikkia joukkolainarahoituksen mahdollisuuksia yhteiskunnan kehittämiseksi, ja esityksen monet muotoilut ovat omiaan luomaan epäselvyyttä säätiöiden asemasta joukkorahoituksissa.

Säätiöt sijoittajina

Sijoituspalvelulakiin ehdotetuilla muutoksilla joukkolainamarkkinoiden sijoittajapohja halutaan laajentaa, jolloin myös otetaan paremmin huomioon pienten säätiöiden asema sijoittajina uuden säätiölain olettamasaäntöjen mukaisesti. Säätiölain 1 luvun 6.1 §:n olettamasaännöksen mukaan sijoitustoiminta oletetaan kaikille säätiöille lähtökohtaisesti sallituksi toiminnaksi, jollei säätiön säännöissä ole toisin määrätty.

Muistiossa on katsottu, että sijoitustoimintaa koskeva lakisääteinen olettamasaäntö edellyttää säätiöiltä ammattimaisuuden ohella huomattavaa huolellisuutta sijoitustoiminnassa, mikä nostanee säätiöiden aktiivisuutta rahoitusmarkkinoilla, mutta toisaalta saattaa vähentää kiinnostusta osallistua säätiöiden hallintoelimiin. Työryhmän mukaan tämä liittyy osaltaan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sääntelyyn vaikutusvalta yhteisöistä, jolloin säätiön hallituksen jäsenten sidonnaisuuksista seuraa, että arvopaperikauppaa käyvälle säätiölle syntyy ilmoitusvelvollisuuksia.

Yllä mainittuun kannanottoon liittyen tulisi huomioida, että markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tulkinta 3 artiklasta, alakohta 26 d, joka määrittelee lähipiirin laajuuden, on vieläkin epäselvä. Epäselvyyttä on edelleen siitä, kuuluvatko johtohenkilön lähipiiriin myös sellaiset yhteisöt, jonka johtotehtäviä hoitaa johtotehtävissä toimiva tai tämän lähipiiriin kuuluva henkilö ilman omistuksellista yhteyttä kyseiseen yhteisöön. Epäselvyyttä aiheuttaa se, että lähipiiriin luettavia yhteisöjä koskevan säännöksen eri kieliversioissa on tulkinnanvaraisuutta. Kyseinen ns. käännösvirheen korjaamista koskeva asia on edelleen EU-tasolla käsittelyssä.

Säätiöt joukkolainarahoituksen saajina

Vuoden 2015 lopulla voimaan tulleella uudella säätiölailla haluttiin vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa muun muassa mahdollistamalla uusia toimintatapoja säätiöiden taroituksen toteuttamiseksi. Viime vuonna voimaantulleella joukkorahoituslailla olisi voitu mahdollistaa säätiöille huomattavasti enemmän toimintamahdollisuuksia.

Työryhmän muistiossa mainitaan, että joukkorahoituslaki tarjoaa myös muille kuin yrityksille mahdollisuuden varainhankintaan joukkolainoja liikkeeseen laskemalla, sillä lain 2 §:n 4-kohdassa sanotaan että ”joukkorahoituksen saajalla tarkoitetaan sellaista joukkorahoituksella varoja hankkivaa yritystä, joka ei ole pörssiyhtiö, tai muuta yhteisöä tai säätiötä”. Kuten työryhmäkin on maininnut, kyseisen lain esitöissä on kuitenkin katsottu, että myös säätiö voi olla joukkorahoituksen saajana *elinkeinotoimintansa* osalta. Säätiöt eivät siten voi toimia joukkorahoituksen saajana *yleishyödyllisen toiminnan* osalta. Tämä on omiaan luomaan epäselvyyttä säätiöiden asemasta joukkorahoituslaissa. Laista pitäisi käydä suoraan ilmi, että myös yleishyödylliset yhteisöt voivat olla joukkorahoituksen saajina elinkeinotoimintansa osalta. Täsmennyksen voisi toteuttaa samantapaisesti kuin vakuutusyhtiön mahdollistamisen joukkorahoituksen välittäjäksi.

Yleishyödylliselle yhteisölle saattaa lisäksi olla mielekästä järjestää joukkorahoituksensa elinkeinotoiminnan muotoon, ainoastaan rahoituksen mahdollistamiseksi, jolloin järjestely myös verotuksessa katsotaan elinkeinotoiminnaksi ja siten myös verolliseksi. Olisi suositeltavaa mahdollistaa joukkorahoitus myös muulla tavalla kuin elinkeinotoiminnan muodossa.

Alkuperäisessä hallituksen esityksessä on perusteltu liian pintapuolisesti säätiöiden rajoitusta rahoittaa varsinaista toimintaansa joukkorahoituksella ainoastaan sillä, että se mahdollistaa peitellyn rahankeräystoiminnan. Juuri väärinkäytön estämiseksi joukkorahoituslain ja rahankeräyslain suhteen pitäisi olla selkeämpi.

Esimerkkinä sijoitusmuodosta, joka hyötyisi selkeästä joukkorahoitussääntelystä, on vaikuttavuussijoittaminen. Kyseinen sijoitusmuoto yleistyy myös Suomessa kansainvälisen mallin mukaisesti sekä säätiöiden toimintamuotona että sijoitusmuotona. Tavallisin vaikuttavuusinvestointimuoto on ns. tulospäristeinen rahoitussopimus (Social Impact Bond, SIB tai Pay-for-success bond). Taloudellinen korvaus maksetaan vain onnistuneen toiminnan tuloksista, mikä tarkoittaa julkisen sektorin palveluntarjoajalle taloudellista säästöä lähtötilanteeseen verrattuna. Ilman tulosta – ja sen synnyttämää säästöä – julkisella sektorilla ei ole tulospäristeisen maksuvelvollisuutta. Julkinen sektori maksaa siis vain, jos mitattavat tavoitteet täyttyvät, esimerkiksi jos kunta saavuttaa säästöjä.

Myös muun kuin elinkeinotoiminnan muotoon järjestetyn joukkorahoituksen yleistäessä Suomessakin tulee tulevaisuudessa tarve sisällyttää myös nämä rahoitusmuodot lainsäädäntöön. Tästä syystä katsomme, että olisi ehdottomasti syytä jo tässä vaiheessa selvittää muussa kuin elinkeinotoiminnassa järjestetyn joukkorahoituksen suhde joukkorahoituslakiin ja rahankeräyslakiin. Nykymuodossaan joukkorahoitus ei ole, työryhmän mainitsemalla tavalla, vaihtoehto rahankeräykselle.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta –
Delegationen för stiftelser och fonder